СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXII. Ч. 192. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 18. серпня, 1924. VOL. XXXII. No. 192. Jersey City, N. J., Monday, August 18, 1924. THREE CENTS

Дейвис відповість Кулиджеви на його кандидатську промову

НЮ ЙОРК, Н. Й., 15. серпня. — Демократичний кандидат Джан В. Дейвис заявив сьогодня, що він відповість на кандидатську промову Кулиджа в пятницю, 22-ого с. м., в Сіґерт, Н. Дж., де він буде гостем ґовернора стейту Ню Джерзи, Джорджа С. Силзера.

На сьому прийняттю у ґовернора буде богато демократичних лідерів, між іншими і мейор міста Джерзи Сіті, Френк С. Гейґ, котрого вибрано в Клерксборґ, В. Ва., заступником Демократичного Національного Комітету.

ПРИКЛОННИКИ МЕКЕДУ ЗА ДЕЙВИСОМ.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 15. серпня. — Приклонники бувшого кандидата МекЕду повідомили Дейвиса, що будуть підпирати його кандидатуру.

НАРАДИ ПРИКЛОННИКІВ ЛА ФОЛЕТА.

ОЛБЕНІ, Н. Й., 15. серпня. — Тут відбувається конференція приклонників кандидатури Ла Фолета, проґресистів і соціялістів, із стейту Ню Йорк.

Із самого міста Ню Йорк приїхало 200 делеґатів.

СЕНАТОР ВОЛШ ОСУДЖУЄ КУЛИДЖА.

ГЕЛЕНА, Монтана, 15. серпня. — Голова „нафтової" комісії сенату і предсідатель недавної демократичної конвенції, сенатор Томас Дж. Волш, з Монтени, осудив в острих словах Кулиджа за се, що він у своїй кандидатській промові не сказав нічого про нафтові скандали своїх міністрів і про свое становище до сеї справи.

Сенатор Волш каже, що Кулидж не може визволитися з обнять републиканських нафтярів і тому він остерігає нарід що вибір Кулиджа причився би до пониження морального ровення публичної служби.

ХВАЛЯТЬ КУЛИДЖА.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 15. серпня. — Тутешні републиканські лідери хвалять промову Кулиджа, кажучи, що вона переконуюча.

ГАНИТЬ КУЛИДЖА.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 15. серпня. — Керманич демократичної виборчої кампанії на Сході, Домас Дж. Спеллосі, остро осудив кандидатську промову Кулиджа.

Він найбільше докоряе Кулиджеви, що оминув нафтові скандали і Ку Клакс Клена.

Спеллосі каже, що для Кулиджа сі скандали не істнують. І не диво, каже, бо він до остатка стояв при міністрах Денбі і Доґерті.

У справі Ку Клакс Клена, каже він, Кулидж мовчить, бо мовчав, як републиканці явно получилися були з Кленцями в стейтах Мейн та Індиені.

КУЛИДЖ ІДЕ НА ВАКАЦІЇ.

ВАШИНҐТОН, Д. К., 15. серпня. — По виголошенню кандидатської промови Кулидж виїздить на 2-тяжневий відпочивок до стейту Вермант.

ПОВІДОМЛЕННЄ ДОСА.

ЕВЕНСТОН, Іл., 15. серпня. — У второк, 19. с. м., буде тут торжественне повідомленне Чарлза Дж. Доса про іменованне його републиканським кандидатом на заступника президента.

ВИДВИГАЮТЬ РОЗЕВЕЛТА НА ҐОВЕРНОРА.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 15. серпня. — Тутешні републиканці видвигають кандидатуру Теодора Розевелта на ґовернора стейту Ню Йорк.

ОСУДЖУЄ ЛІҐУ НАРОДІВ.

ВИЛЛИЄМСТАВН, Месс., 14. серпня. — Нині промовляв в тутешньому Політичному Інституті німецький фінансовий знавець др. Моріц Бонн.

Він виступив проти Ліґи Народів, називаючи її несправедливою і сказав, що Німеччина не має причини побиватись належати до неї.

МОЛИТВА ЗА СПРАВЕДЛИВІСТЬ.

СТ. ЛУИС, Мизури, 15. серпня. — Черниці тутешнього монастиря Доброго Пастиря молились, щоб суддя Джан Р. Кейверлі, котрий судить міліонерів-душогубів в Шікаґо, видав на них справедливий засуд.

Сестра судді Кейверлі є настоятелькою монастиря.

ПОЗИЧКА ДЛЯ ПШЕНИЧНОГО ПУЛУ.

ВИННИПЕҐ, Ман., Канада, 15. серпня. — Центральний пшеничний пул, який є аґенцією для продажі пшениці кооперативних організацій Західної Канади, хоче позичити в канадійських банках $25,000,000.

Кажуть, що банки радо позичать пулови гроший.

БРАЗИЛІЙСЬКІ ПОВСТАНЦІ ВТІКАЮТЬ ДО ПАРАНИ.

БУЕНОС АЙРЕС, столиця Арґентини, 12. серпня. — З Бразилії повідомляють, що повстанці із Сао Павльо втікають до провінції Парани. Федеральне військо слідкує за ними.

В Сао Павльо влада виарештує всіх, що помагали повстанцям.

(Парана — се бразилійська провінція, де живе 40,000 Українців).

ПРОТЕСТ ПОЛІТИЧНИХ ВЯЗНІВ У ВАРШАВІ.

Дня 4. липня пополудні у вязниці при ул. Дзельній у Варшаві один політичний вязень на увагу начальника тюрми відповів грубо, за що його й покарано 24-годинним карцером. Тоді інші вязні на знак протесту підняли галас; почали бити табуретами о двері. Також і жінки політичні, які знаходилися в сусідних вязницях, почалитакусаму демонстрацію. На порученне прокуратора вязнів — мужчин і жінок — посаджено у відокремлені карцери. Одначе галас не скінчився; вязні далі кричали. У звязку з тим вязні проголосили голодівку.

АРЕШТ НА ДОНОСИ.

Поліція в Яворові арештувала студента Ярослава Власійчука і відставила його під суворою ескортою до вязниці у Бережанах. Студент винний хіба тим, що заснував місцевий хор, приготовляв хлопців до ґімназії і оживив місцевий рух у читальні „Просвіти". Його арешт не є без впливу священика у Шумлянах о. Д., який добачує у просвітній праці ідейного хлопця зерна „бунту".

СКРОМНИЙ НАСЛІДНИК ПРЕСТОЛА.

Анґлійський князь Валії, який має вже 30 літ, живе в дуже скромнім домі. Коли його родичі, король та королева бажали намовити його до переїзду в прегарну палату Марборо, він запротестував проти цього, кажучи: „Навіщо мені таке велике мешканне! Я буду приневолений бігати по лябіринті саль та коридорів і може ще трапитись, що одного дня лондонськеі часописі принесуть вістку: „Князь Валії щез таємним способом".

БАГАМСЬКІ ДІВЧАТА-ВЕЛИКАНИ.

На британській виставі у Вемблею є і дівчата-великани з багамських островів. Представник багамських островів у виставовому комітеті Говард Чіплен оповідає таке про ці дівчата: 1 метер 84 цм. це пересічна величина багамської дівчини, бо в цьому гарячому краю не лише ростини, але й люде осягають незвичайну висоту. Ці дівчата не лише високі, але й дуже гарно збудовані. Танцювати модерні танці не конче вміють, бо коли людина важить 200 а то й більше фунтів, то й годі від неї цього вимагати. Але національні танці при звуках барабана танцюють гарно і ритмічно. Ступають легко, а то тому, що вже змалку носять на голові тяжкі коші з губками. Вони дуже сильні, тому коли в домі повстане яка суперечка, вона скоро кінчається, коли чоловік сам не вважає відповіднішим послухатись своєї жінки-силачки. Але й чоловіки на цих островах є рослі і сильні. Та на загал жінки на багамських островах є добрячі, сміються і жартують радо, а гнів їх скоро проходить, коли в дарунку дістануть пестру хусточку або яскраву стяжку. Сила мускулів виробляється у цих дівчат головно завдяки цьому, що вони занурюються безперестанно у воду у пошукуванню губок. А саме промисл губками на багамських островах є головним жерелом доходу.

КІЛЬКО Є В ПОЛЬЩІ ПОЛІЦИЯНТІВ?

Польська газета „Визволене", обговорюючи справу видатків на удержанне поліції зазначує, що в Польщі є 45,000 поліціянтів. Скількости тайних аґентів не подано. З інших жерел довідуємось, що те число є дуже невірне, бо поліцаїв в Польщі значно більше.

ПЕРЕСТУПНИЙ РІК І ОДРУЖІННЯ.

В одному селі на побережі британської Колюмбії чекав у церкві вельми нетерпляче вдовець Індіянин на прибуття своеї нареченої. Вже минуло богато часу, на котрий був визначений шлюб, а молодої ще не видати. Нараз прибіг до церкви малий хлопець і кликнув нещасливому нареченому, що сестра роздумалась іншими і відіхала до Ванкувер. У церкві були вже всі весільні гості, а нещасливий заручений, як почув цю нещасну вістку, заразже хотів забіратися з церкви. Тимчасом підбігла з глибини церкви якась молода жінка і викликнула: „Коли він хоче одружитися, то і я бажаю і вийду за нього. Тепер маємо переступний рік, то таке дозволено! „Збентежений вдовець видивився на жінку допитливо, чи не жартує вона. Колиж переконався, що дійсне готова вийти за нього, простягнув їй руку і радо згодився на її предложення. Всі потрібні формальности полагоджено заразже і зібралися наново весільні гості, щоби взяти участь у шлюбі, який допускається лише в переступний рік.

ПРИРОДНИЙ ҐАЗ НА ПІДКАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

У Мукачеві на обійстю одного робітника при копанню криниці почав добуватись зі землі ґаз, який горів.

ПАПА ПРОТИ ЖІНОЧОЇ МОДИ.

Папа призначив якусь суму як нсагороду за обдумання приличного моделю жіночої сукні. Конкурс на цей модель орґанізує „Ліґа католицьких італійських жінок", яка в цілій римській епархії веде енерґійну пропаґанду, щоби переконати жіноцтво, що декольтовані сукні не личать приличним особам.

НАЙСЛАВНІЩА ПОЛІЦІЙНА СОБАКА НА СВІТІ.

Є мабуть сука, що є на поліційній службі в Південній Африці. Називається „Лена". Як звідомляють із Йоганесбурґа святкувала вона недавно ювілей сотого вишукання злочинця на протязі двох років. Тому що життю „Лени" грозить велика небезпека, бо злочинці раді би звадити її зі світа як свого найзавзятіщого ворога, застраховано собаку на 12 і пів міліонів. Нюх „Лени" такий бистрий, що навіть після 75 годин може вона віднайди слід злочинця.

РОСІЙСЬКА ПАЛАТА В ПЕКІНІ.

Ґрупа китайських послів, що заступає зміцненне взаємин Китаю зі СРСР, рішила звернутись до дипльоматичних представників у Пекіні з домаганнем передати колишню палату російського посольства советському представництву. Ся ґрупа загрожуе переведеннем бойкоту на чужинні товари.

КИЇВ ЗСОВУЄТЬСЯ ДАЛ.

З Киева надходить звістка, що почала зсовуватись також Батиева гора. Зсунулась вже частина ґрунтупонад зелізничим шляхом, причім у провалле впало кілька льокомотив і ваґонів.

Німці уступають Французам у справі Рурщини

ЛОНДОН, 15. серпня. — Німці уступили Французам і повідомили конференцію, що годяться, аби Франція ще рік окупувала Рурщину.

АМЕРИКАНЦІ КАЖУТЬ, ЩО ПЕРЕГОВОРИ НЕ РОЗІБЮТЬСЯ.

ЛОНДОН, 15. серпня. — Нині німецька делеґація повідомила британську й американську делеґацію, що вона предложила Французам нові уступки задля осягнення угоди щодо пляну Доса і справи Рурщини.

Американські делеґати заявили на основі сих уступок, що вони певні, що переговори не будуть зірвані.

МИКОЛА ВАСИЛЬКО ПОМЕР.

БЕРЛІН, 3. серпня.— Вчера помер в купелевому місті Райхенгаль, в Німеччині, бувший український посол з Буковини в австрійському парляменті, Микола Василько.

В остатніх роках він був послом уряду Петлюри у Відні, Берні і Берліні.

Покійний прожив 58 літ.

ДЕ ВАЛЕРА СКІНЧИВ ПРОМОВУ СПЕРЕД РОКУ.

ЕННИС, повіт Клер, Ірляндія, 15. серпня. — Провідник ірляндських републиканців Імон де Валера скінчив тут нині промову, яку він тут зачав якраз тому рік, а яку йому тоді перервала поліція, арештувавши його.

ВИНЯТЬ ГЮСА.

БЕРЛІН, 15. серпня. — Большевицькі „дипльомати" найшли вже чоловіка, на котрого мають вину зложити. Се американський державний секретар Гюс. Вони кажуть, що він приїздив до Европи бунтувати держави проти советської Росії. Загалом, на їх думку тепер Европою кермує американський доляр.

ОСВОБОДЖУЮТЬ АНАРХІСТА.

ПАРИЖ, 15. серпня. — Міністер судівництва Рене Ренуль увільнить небаром з тюрми анархіста Коттена, котрий стріляв до бувшого премієра Клеманса. Причиною увільнення се, що 5-літня тюрма відбилась важко на його умі.

КУМИ.

ПАРИЖ, 15. серпня. — Президент Франції Ґастон Думерґ буде кумом 20-ої дитини коваля в По, а бувший премієр Раймон Пуанкаре 18-ої дитини робітника в Лінвії.

ДОРОЖНЯ В АВСТРІЇ.

ВІДЕНЬ, 15. серпня. — За останній місяць зросла дорожня в Австрії о 6%.

Зріст доріжні викликує тут велике занепокоєнне, бо промисл і торговля не можуть відповідно підвисшувати цін, з уваги на крізу, яку власне перебувають.

ОСТРЕ ПОГОТІВЛЄ У ЛЬВОВІ.

ЛЬВІВ, 28. липня. — Вчера львівський військовий ґарнізон і поліція держали остре поготівле. Причиною зарядження поготівля були віча робітників, на яких мала бути обговорювана справа теперішньої економічної крізи. Поліція ті віча розвязала.

ДІЯЛЬНІСТЬ ВСЕУКРАЇНСЬКОГО ФОТОКІНА (ВУФКУ).

ХАРКІВ, 30. липня. — У Винниці закінчено фільму „Лісовий звір" з часів української революції. Текст фільми український. „ВУФКУ" звернувся до літературних обеднань „Праця" і „Гарт" з прошеннем постачати в „ВУФКУ" нові картини з часів революції на Україні. З часів Гетьманщини написав Мамонтів песу „Марко Проклятий" для фільми.

МИТР. ШЕПТИЦЬКИЙ СТАРАЄТЬСЯ О ЕПИСКОПА-СУФРАҐАНА.

ЛЬВІВ, 1. серпня. — Діло повідомляє: Перед відїздом на довший літній відпочинок до Унева коло Перемишля митроп. Шептицький полагодив кілька важних справ, головно персонального характеру. І так на місце о. пралата Леонтія Куницького управу парохії св. Юра і управу львівського деканату віддано о. крилошанови Василеви Томовичеви, що по кількалітній адміністрації з рамени капітули маетности Зарванниця коло Підгаець недавно спровадився на сталий побут до Львова. О. Томович одержав також найважніший реферат обсади парохій, завідательств і сотрудництв, через що в його руках опинилася властива адміністрація архіепархії. Порішено також справу іменування епископа-суфраґана. Митроп. Шептицький вислав від себе до Риму предложенне, щоб епископом-суфраґантом у Львові іменовано о. дра Теодозія Галущинського ЧСВВ., теперішнього ректора львівської духовної семинарії, а рівночасно капітула святоюрська звернулась від себе з окремим предложеннем до Риму, щоб епископом-суфраґаном у Львові римський престол іменував о. Климентія Шептицького, іґумена чину Студитів в Уневі, рідного брата митроп. Шептицького. Справа львівської суфраґанії буде порішена мабуть щойно за кілька місяців, бо римська курія мусить ще перевести переговори з польським урядом.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
[illegible]		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Сити і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канаді належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ДРУГИЙ ЗВИЧАЙНИЙ ЗЇЗД ЦЕСУСА.

В днях 3—10 липня відбувся в Подебрадах II-гий звичайний зїзд Цесуса Центрального Союзу Українського Студентства, що обеднує в собі все органiзоване студентство західних земель та еміграції.

Головою зїзду обрано студента Головинського (Подебради). Голова зїзду проголосив промову, присвячену виясненню завдань українського студентства на еміграції та положенню на Україні.

Після сього зїзд одноголосно приняв слідуючу резолюцію:

„З огляду, що наслідком насильної окупації української території імперіялістичними сусідніми державами український нарід переживае тяжкий час національного поневолення економічної руїни і культурного занепаду; що з одного боку під російською окупацією національний і політичний терор не вгаває; що жорстока економічна експльоатація України Москвою поставила Україну перед новим голодом; що шириться неграмотність українського населення; що ріжні недуги де-далі підривають фізичне здоровле українського народу; і що з другого боку — під польською і румунською окупацією національне пригнобленне українського народу дійшло до нечуваних меж; а також руйнується економічний добробут і унеможливлюється культурний та політичний розвиток українського народу, 2-гий звичайний зїзд Центрального Союзу Українського Студентства ПРОТЕСТУЄ перед цілим культурним світом ПРОТИ ЧУЖИНЕЦЬКОГО ПОНЕВОЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ та проти варварської політики окупантів на українських землях, звертається до всіх студентських організацій світа із закликом, в інтересі миру на Сході Европи, піддержувати стремління українського народу до волі й незалежности, і посилае свій братерський привіт усім, хто мучиться в окупантських тюрмах, та бажае їм незломности духа і тіла в тяжкій боротьбі з чужинецьким насильством".

Зїзд інтенсивно провадив свою працю на пленумі та в комісіях, не вважаючи на всі спроби саботажу з боку нечисленної купки ДЕЛЕҐАТІВ-КОМУНІСТІВ, які, до речі, уперто називали себе соціялістами, не вважаючи на протести більш численних делеґатів соціял-демократів та соціялістів-революціонерів. Після кількох скандалів, як наприклад позбавлення мандату одноголосною постановою Загальних Зборів віденської „Січи" делеґата комуніста Майора Чичкевича, про що „Січ" сповістила зїзд телеґрамою з Відня, та оголошення другої телеґрами, що помилкою опинилась серед привитальних телеґрам, в якій берлінська советська місія ще перед відкриттем зїзду наказувала комуністичним делеґатам, у випадку, коли не всилі будуть кермувати, наробити галасу і покинути зїзд, два комуністичні делеґати вийшли з зїзду.

Зїзд ухвалив низку постанов, як наприклад щодо продовження боротьби за УКРАЇНСЬКІ ВИСШІ ШКОЛИ У ЛЬВОВІ, протесту проти русифікаційної політики большевицької Москви на Україні, яка подекуди наївними людцями називається „УКРАЇНІЗАЦІЄЮ УКРАЇНИ" і т. п.

На зїзді кромі всіх краєвих організацій були заступлені всі осередки українського організованого студентства на еміґрації, як Берлін, Берно, Варшава, Відень, Данціґш Ґрац, Кіль, Краків, Леобен, Подебради, Прага, Пшібрам. Загалом було заступлено до 4-ох тисяч українських студентів.

Українське подебрадське студентство виявило велике зацікавлення до праці зїзду, і місця для публики в салі зїзду були здебільшого переповнені. Почесним головою зїзду був ректор Подебрадської Укр. Госп. Академії, Шовгенів. Чужоземні студентські організації надіслали зїздови привитання. Такі привитання були одержані від англійського, німецького, французького, шведського та чеського студентства.

ЛЯХИ ВЖЕ СУДЯТЬ І ДІТИЙ ЗА „ДЕРЖАВНУ ЗРАДУ".

Старокраєві газети повідомляють:

На днях арештувала польська поліція в Бельську 10 малолітних хлопців, учеників німецької промислової школи під замітом „державної зради".

У Вильні засуджено недавно 6 малолітніх хлопців, Литовців, литовського педагогічного інституту на кару тяжкої тюрми від 2—4 літ. Засуджено їх за „державну зраду".

• • •

Се добрий знак, який показує, що польська „держава" на нападених землях глибоко підмінована.

Польща пускається на такі злочини, на які жадна держава у світі не пустилась би, а саме — на запроторюванне до вязниці дітий, але се їй не поможе. Се поможе тільки скорше викопати гріб штучному зліпкови, званому „польською републикою".

ДУМКИ УКРАЇНСЬКОГО ПРЕДСТАВНИКА ПРО ПОЛЬЩУ.

Промова сенатора Карпинського при обговоренню буджету міністерства військових справ в польському сенаті 24. липня 1924.

Високий сенате! Найбільша часть сподіваних державних доходів, бо майже половина, згідно з буджетом призначена для міністерства війни. Я вважаю той приділ вповні врозуміліим. Що більше, скажу, що іменно уповажнюе мене до такого твердження. Утворенне польської держави було запроектоване аліянтами, в тому числі Францією, як держави, що мала обіймати лише етноґрафічні польськi території. **Цілком несподівано для нікого, а навіть для польського народу, одержала в посіданне м. і. широкі українські і білоруські області, які становлять майже половину цілого простору держави. Їх відірвано від корінних українських і білоруських земель вчасі великого соціяльно-політичного перевороту, який до глибини потряс усім укладом на тих землях, і підчас виразно зазначеної волі українського і білоруського народу до утворення власних самостійних держав, в обемі яких** (не можу в тім місці про се мовчати), **мали знайти заспокоенне своїх прав до розвитку своеї національної культури усі народні меньшости, а в першій мірі Поляки.** Говорю тут про національно-персональну автономію, впроваджену урядом Центральної Ради, до якого я мав щасте належати; автономію звихнув гетьман Скоропадський, але привернув уряд Української Директорії по поваленню гетьмана.

По заняттю згаданих теренів польська держава найшлась у великім клопоті, як їх удержати. 1) Надмірно довга лінія східної границі, яка не має природних перепон, як гір або великих рік і легка для переходу та нападу ворога. 2) Свідомість того, що українське і білоруське населенне тих прилучених теренів буде стреміти за всяку ціну до здійснення **прилучення до матірного пня, Великої України,** — в незалежні держави українську і білоруську — усіх своїх земель, які поділено насиллем проти волі тих народів між Польщу, Румунію і Чехо-Словаччину. 3) **Певність** тог, що **скорше чи пізнійше** сусідні держави при східній границі **збройною рукою псягнуть по відірвані від них території.** 4) Посеред українського і білоруського населення прилучених територій до Польщі зріст того стремління до утворення Соборної України, той зріст викликаний екстермінаційною політикою, яку веде Польща на тих землях ві д4 літ, а яка є нічом иншим, як **завзятою війною, яку провадить збройна Польща проти безборонного українського і білоруського населення** (Голоси: Найліпшим доказом є це, що слухаемо вас спокійно. На тому полягае тут екстермінаційна політика!) і яка найвиразнійше утривалюе серед того населення сю думку, сю аксіому, що **лише у своїй національній державі можемо зреалізувоти свое право до вільного розвитку своеї культури,** і що в польській державі можемо найвище сподіватися таких „дарунків", якими є свіжо ухвалені соймом дивні окраїнні („кресове") закони про мову.

Отже височенаведені чинники змушують Польщу до утворення армії відносно величезної, бо лише за помічу багнета могла би удержати стан посідання.

До річи, позволю собі сказати, що, до якого степеня та опора являеться непевною, поучаючим доказом того може служити упадок таких кольосів, як царська Росія та небіжка Австрія.

Ті приміри страшні! Але для імперіялістичної Польщі, для **загорчої Польщі іншого виходу немає! І так: Польщі треба кольосальної армії, наряджені у всі новочасні орудля і винаходи для обивання людий.** Очевидно, що й видатки на таку армію мусять бути величезні (Голос: Що за іронія!). Я певний, що колиб Польща віддала увесь свій буджетовий дохід для міністерства війни, то і тоді пан міністер війни мав би слушність сказати: „Того замало". Треба мати на увозі, що нинішні видатки Польщі на армію, хоч не знаю як великі, незначні у відношенню до видатків, на ту ціль може в найблизшій будучині. Се залежить від того, що позабирано маси военного матеріялу на Україні й Білорусі в поході но Україну з Петлюрою, від Німців і вкінці, від Франції. Але ті запаси нищаться, старі французські моздірі г(армати) зуживаються; повстане потреба заосмотрення війска в нову зброю, нові новочасні гармати і т. д.

А авіяція? Звісно що польська армія має мало аеропляиів і то дуже страшних для летунів. А середники, звязані з армією, напр. зелізниці, зелізничий склад (табор) одержаний даремно по Німцях, нищиться і вимагати-ме відновлення. Само приходить питанне: **Відки Польща буде черпати середники на сподівані, а необхідні видатки?** Прецінь надіюся, що не з торговлі та промислу. Правда, ті жерела могли би дати необхідні средства, але при одній лише умові, як-що промисл і торговля зискають заграничні ринки. Але, панове, не треба обманювати себе. Тих ринків, панове, не будете мати. **Чи ви, панове, могли би конкурувати своїми виробами з Німцями, з Англією, Америкою, Францією, Японією,** і хто би з тих світових фобрикантів і купців зрікся на користь Польщі здобутих часто збройною силою світових ринків, хто би з них відступив Польщі такі ринки, як Росія, Украіна і Близький та Далекий Схід, бо про Захід я навіть говорити не можу. Не бачу надії, аби Польща сталась транзитовою державою, бо і в тій области мое навкруги солідних конкурентів і „приятелів", які постараються звернути транзит із Заходу на Схід не через Польщу. В кожному разі, щодо східної границі, удержується явище, яке тепер обсервуємо: **товарові поізди займаються лише вивозом з українських і білоруських земель останків лісного богатства тих країв,** а зимою перевозять сніг із зелізничого шляху. А теперішня кріза, як увлосне бачимо, буде рости все більше і стане сталим явищем. А коли так, то радо-нерадо треба буде обтяжувати населення надзвичайними податками, а населення селянське і робітниче вже майже до краю зубожіло (С. Блискош: Але хто обіднив його).

Польща не видержить того тягору. Чи такий стан довго потриває? Сумніваюся. **Одиноким виходом, як вже зазначив один з українських послів із сеі трибуни в соймі, було би зреченне Польщею українських і білоруських земель, щоби дати можливість тому населенню злучитися з рештою українських і білоруських земель в одну державу.**

Маршалок: Уважаю недопустимим, щоби подібну думку виголошувано тут з трибуни польського сенату. Щодо члена сенату то треба згори приймити, що має на увазі зі свого становища добро польської держави. Супроти сенатора, який має відвагу дати вислів ненависти проти польської держави, свобода слова зноситься. Звертаю бесідникови на се увагу.

Сен. Карпинський Думаю,: що маю право говорити се, що відчуваю потрібним сказати, від імени народу, якого являюся представником. (Голос: Але ви присягали на цілість Польщі; кс. Мацієвич: Дід був Поляком, а внук говорить такі річи!) Стверджую фактичний стан справи. (Голос: Ви вже ствердили, що ви є ворогом держави!) Український і білоруський нарід був би лише вдячний братньому польському народови (Голос на правиці: Досить того!).

Було би то **великим** поступом на шляху до федерації свобідних, независимих народів. Зарисовується ідея европейської федерації. Я старий федераліст, вихований на традиціях Кирило-Методіевського братства, якого членом був Шевченко, але розумію федерацію не як федерацію части, відірваної від українського пня з чужим політично-національним орґанізмом, але федерацію між вільними народами, що творять самостійні національні держави, які обіймають цілу націю і цілу етнічну територію.

В такій загальній федерації найшла би своє місце також етнічна Польща, і думаю, що нзойшла би там і своє щасте.

Вільна від армії могла би усю енергію спрямувати на мирну працю і, думаю, осягнула би великий розвиток. **Я певний сього, коли бачу, як така Фінляндія розвинула таку високу культуру майже на камені, не сягаючи по чужу власність до сусідів.**

Але но жаль, на такий крок, вас, панове Поляки, не стати.

Не позволять Вам на те особливо: імперіялістична психоза, історично-політичний романтизм, і перецінення вашої культурної сили. Отже, підете вибраною дорогою дальше аж до кінця, а до якого, покаже будучність.

Але ми, представителі українського і білоруського народу, не можемо піддержувати сили богнета, зверненого проти нас, і будемо голосувати проти видатків на міністерство війни.

МИЛЕ ДОРОГЕ ПІДЛЯШЕ!

—o—

Пробудженне українства на Підляші.

Два дні віч, два дні серед Підляшан, серед тої природи, навіки полонили наші серця і скріпили в душах наших ті узи едности й любови, які досі жили в нас стихійно.

Ми, Волиняки, бачили своїми очима, відчули своїм серцем Підляше. Це-ж є такесаме ноше село, як і на Дубенщині, як і на Поділлі.

Національна свідомість серед українського населення велика. Де перед війною споро інтелігентів уважало себе за „Рускаго", нині вже те співає українські пісні; говорить по українськи; читае укроїнські ґазети; входить в склад політичних українських партій і є основою українського руху.

Всі з надавичайним зацікавленнем слухали промови, ловили кожне слово. Народу зійшлося кілька тисяч. Віча відбулися в Сосновиці на Петра і в Коденці на другий день. Промовляло нас четверо: посли С. Маківко, М. Чучмай, А Братунь і я.

Порушено було питання загальної політики, міжнародного положення, земельне, відбудову, суд школу, церкву, нарешті загальне положенне українського народу в Польщі.

По промовах обступили люди кожного посла і посипались безконечні запитання. Тепер на Підляші остро стоїть справа школи і церкви. Ніхто не хоче слухоти про „новий стиль". На сьому ґрунті вже виходили непорозуміння між громадою і духовенством.

Влада була дуже чуйна. Поліції пішої і кінної було до 30 чоловік, а для „респекту" приїхав ще референт зі староства. Поліція держала себе в Сосновиці пристойно, а в Коденці допустилась безтактовности: в часі співу гимну і „Заповіту" не потрудилась новіть піднестися; як сиділи в шапках, так і зостались.

Се обурило людий. „Ганьба, встид!" кричали селяни до панів. В Коденці виступив громадянин Карпюк з горячою промовою-подякою послам. Дівчата обсипали нас квітками і подаруволи кожному по китиці квіток, які родить підляшанська земля.

По вічі довго не розходяться. Лунає: „Ще не вмерла Україна", „Як умру", „Вже більше літ двісті", „Не пора" і богато-богато наших народніх пісень. Вкінці кричали славу і співали: „Наші посли хай жиють" а ми „Підляшони хай живуть". Вони далі: „Волиняки хай жиють", а ми: „І Коденці хай жиють", „Наша правда хай жиє" і так без кінця.

Послів провожали з хором пісень через ціле село.

Захопленне надзвичайне, однодушне і міцне, як криця.

Несила забути того. **Умучене,** забуте Підляше саме ротується своїми силами.

Слава Підляшанам!

Незабутні дорогі спомини!

Посол **Сергій Козицький.**

(Наше Життя).

З ДІЯЛЬНОСТИ УКРАЇНСЬКОЇ СЕЛО-СПІЛКИ В ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ.

Миловарські Курси Україн. Селян. Спілки в Празі.

Миловарські Курси засновані Головним Комітетом Село-Спілки якo відділ при Гарбарських Курсах 1-го березня с. р. З 15 квітня після закінчення Гарбарських Курсів вони перетворені в окремі самостійні курси. На курсах викладались такі предмети: 1) теорія миловарства, 2) практичні вправи по миловарству, 3) основи хемії, 4) рахунки, 5) рахівництво, 6) основи кооперації , 7) Українознавство, 8) Чехознавство.

1-го липня відбулись іспити на Миловарських курсах. Успішно витримало іспит 14 осіб яким видано відповідні свідоцтва; всього слухачів було 18, але 4 з ріжних причин не прослухали до кінця курсів.

Шоферські Курси Української Село-Спілки в Миловицях.

Шоферські курси Село-Спілки в Миловицях, засновані у вересні минулого року.

Дня 2-го червня с. р. переведені теоретичні іспити, а 18. VI практичні в присутности чеського комісаря з Міністерства внутр. справ. З 26 слухачів склали іспит на тяґарову їзду 24, на звичайну їзду особовим автом 2. Склавшим іспит видано відповідні свідоцтва, стверджені комісарем.

Курс неграмотних і малограмотних Української Село Спілки в Миловицях.

Курс неграмотних і малограмотних в Миловицях засновано з ініціятиви місцевої філії Село-Спілки, а відтак передано під керовництво Головного Комітету Спілки. Навчанне на курсах роіпочалось з 1-го квітня. Число годин навчання на місяць 64, на українознавство 32, на аритметику 32. Слухачів на курсах 24. Слухочі виявляють добрі успіхи, охоту й зацікавленне до навчання. Лекторами на курсах п. Ковальчук — українознавство; п. Максимець — аритметика.

Гарбарські курси Української Село-Спілки в Йозефові.

Гарбарські курси Української Село-Спілки в Йозефові почали свое істнованне 15. V. с. р., засновані заходами Головного Комітету Село-Спілки і затверджені чеським урядом. Стрільці та підстаршини української галицької армії, що як інтерновані, ввесь час перебувають в Йозефівських таборах.

Гарбарські курси мають таку програму: 1) теорія гарбарства, 2) теорія виробки футрів і кожухів, 3) технольоґія гарбарства, 4) практичні вправи по гарбарству, 5) технольоґія виробки футрів і кожухів, 6) практичні вправи по виробці футрів та кожухів, 8) рахунки, 9) Загальна хемія (Орґанічна і не орґанічна), 10) аналітична хемія в гарбарстві. 11) анатомія і фізіологія людини, 12) загальна та спеціяльна гиґієна в гарбарстві, 13) продукційна кооперація, 14) кореспонденція (комерційне листованне, 15) історія відродження українського народу, 16) українознавство, 17) чехознавство.

При курсах заснована майстерня, де провадиться навчанне практичного обробленя та барвлення шкір барвлення звичайних і добірних футрів та кожухів, виробу кремів для взуття, паст та инше, удосконаленими методами сучасної гарбарської техніки. В сій майстерні курсанти практично знайомляться з новими патентованими науковими винаходами по гарбарству.

Гарбарські курси розраховані на 6 місяців; по закінченню кожний курсант, що складе успішно іспити, одержить свідоцтво на помічника майстра по гарбарству, а після піврічної практики звання майстра по гарбарству.

Управителем курсів признaчений Михайло Яровий, лекторами пп. Харковців, Василюк та Коссак.

ЯКА КОНСТИТУЦІЯ Є ПІД ПОЛЬЩЕЮ!

Інтерпеляція посла Бориса Козубського (з Волині) і тов. з Укр. Клюбу до міністра внутрішніх справ у справі розігнання поліцією посольського справоздавчого віча 12. липня с. р. в Кременці, на Волині.

На 12. липня с. р. посол Козубський скликав посольське справоздавче віче в Кременці, на Волині. Коли юрби населення почали збиратись перед православним монастирем, з наказу команданта постерунку поліції ч. 153, Карла Вевюрського, кінна і піша поліція кинулась на безборонний народ і стала його насильно розганяти. А при вході до монастиря варта з поліціянтів, котра від 4-ої години пополудни до 10. години вечір нікого до церкви не впускала, не зважаючи на те, що в церкві відбувалось вечірнє богослуження.

Розігнані при монастирі люди стали знову збиратись на старому правоелавному кладовищі, але ще раз їх розігнала поліція, причому кінні поліціянти ґасували межи могилами, розганяючи навіть тих, що прийшли на могили своїх кревних.

На запит посла Козубського чому поліція не допускає уряджения посольського віча, командант постерунку відповів, що він лише виконує наказ свого начальства, а тому ні під якими умовами не може допустити до віча. Яко причину заборони віча зазначив, що кладовище не зовсім огороджене. І люди улягаючи перемозі поліції, мусіли втікати з кладовища.

Не дивлячись на те, народ хотів всетаки почути промову свого посла, а тому зібрався ще раз на цілком огородженому місці на горі Боні за містом, де завсіди відбуваються всякі обходи, зібрання і т. д., але і там поліція не допустила до уряджения віча, розганяючи народ. Вимагання пос. Козубського від команданта постерунку підтвердження на письмі заборони його віча, було відкинене. Тим дивнійшим було поводження поліції в день 12. липня, бо вже на другий день 13. адміністрація взагалі не забороняла віча посла Козубського, а навіть делеґувала на віче референта староства Іванського і віче відбулося в окруженню кінної поліції. На основі поданого запитуємо і т. д.

Варшава, сойм, 16. липня, 1924.

СВ. ФРАНЦ САЛЄЗІЙ ЯК ЖУРНАЛІСТ.

По словам француського вченого дра Кабане, батьком журналістики не є лікар Теофраст Ренодо. Предтечею журналістів слід уважати св. Франца Салезія, котрого „Контраверзії" вийшли 1595 і 1598 року. На доказ своїх тверджень, др. Кабане подає письмо монсіньора Пікарда. В письмі тім сказано, що св. Франц Салезій за порадою шляхтича Карла Відома з Шамоасі писав свої проповіди і тези для цих, котрі не раді були їх слухати на голос — головно жінки. Приятелі Франца Салезія переписували ці проповіди у богато копіях. Переписані так роздавали між нарід, розліплювали по мурах улиць і площ. Ці розповсюднювані письма, писані через два роки, пізніще вийшли книжкою „Контравезії".

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАНЄ ВЕДЕ ДО ПРОСЬВІТИ, А ПРОСЬВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ", 83 ҐРЕНД СТР., ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ.

НЕВРОЖАЙ У ГАЛИЧИНІ.

Перемиський Укр. Голос пише:

Оиднока надія села на жнива завела зовсім. Сьогорічний врожай збіжа дуже марний, а в богато місцях нема що жати, тому селяни косять збіже. Очевидно, не беремо зовсім в рахубу того великого числа сіл Східної Галичини, де град, бурі та хмароломи знищили і сполокали все збіже на полі; — там жнив такби не було. Та не тільки дуже марний врожай зажурив селянина, але в додатку ще й те збіже, що вижато, гниє на полі, бо не можна забрати додому через слоту. Так гниє, пропадає тяжка, мозольна селянська праця-кервавиця.

Катастрофа села переходить всякі границі. Богато селян вже тепер питає по містах (от напр. в Перемишлі) за збіжем на засіви: житом, пшеницею і ін. Питають за торічним зерном, бо сьогорічне шкода й до землі кидати!

Жиди, які зміркували в чім річ, поховали зерно і чекають, доки воно здорожіє. Продають тільки таке зерно, яке на засіви не надається: марне, змішане з горошком, кукілем і ін. До того піднесли вже високо ціни на зерно. В Перемишлі хотять за корець лихого жита 30 міл. мп., а за коерць пшениці 50 міл. мп.

Богато селян тратить голову, бо не знає, де роздобути доброго, здорового зерна на засіви. Се страшне: **по жнивах, а не мати зерна на засіви!**

Щоби тому лиху бодай вчасти запобігти, повинен Кооперативний Союз Госп. Спілок „Сільський Господар" (тепер Центросоюз) у Львові конче спровадити вагоново добре і здорове зерно і розіслати по краю, як се робив перед війною. Селяни заявляють, що вони радо дадуть значно дорозше за придатне на засіви зерно, коби тільки його дістати. Акцію вже тепер треба зачати і повести, бо час засівів вже за плечима. Центросоюз вислав би до кождого повітового Союзу господарських спілок найменьше один, два вагони спровадженого зерна на засіви, а повітові Союзи продавали-б селянам. Таке бажанне висловило нам вже богато селян і певно таке бажанне має нині кождий рільник. Тому паелюємо в імени добра села до Центросоюзу, щоб негайно занявся цею справою.

ЗДОБУТКИ ЖІНОЧОГО РУХУ

На берлінськім університеті одержала степень надзвичайного професора доцента Рода Ердман, на катедрі загальної біольоґії. Від 1918 р. вона завідує відділом експериментальних дослідів над клітинами, спеціяльного у звязку з недугою рака. — Першою турецькою лікаркою є др. Сафі Алі, яка приїхала тепер у Лондон на міжнародній конґрес лікарів. Коли вона почала студіювати медицину, жіноцтво у Туреччині не мало ще прав займатися, цією професією, тому вона виїхала до Німеччини. Щойно згодом вернулась у Туреччину, де нині вже можуть дівчата та хлопці вчитися в одній школі.

У. Н. СОЮЗ—НАЙЛІПШИЙ ОПІКУН В НЕЩАСТЮ. ЧИ ВИ Є ЧЛЕНОМ ЙОГО?

К. Поліщук.

ПОЧАЇВСЬКИЙ МОНАСТИР НА ВОЛИНІ.

(Історична замітка).

I.

Прастарий і прадавний, славний монастир на святій Горі Почаївській! — Той самий, що стоїть у 8-ми верствах від бувшого австрійського кордону, якраз проти латинського монастиря в Підкаменю, — як споконвічна твердиня православія. Найбільшими святощами Почаївського монастиря є — скеля зі „стопкою" Матері Божої, її чудодійний образ і мощі преподобного Іова, що був колись тутешнім ігуменом. Вередливій українській історії забажалося зробити так, щоб цей монастир, який протягом довгих віків був справжньою цитаделею духа нашого народу, опинився в руках чорносотенний московських патлачів і став постійним притулком для всього ворожого нам. Глухим гомоном відкликається слава ясної минувшини цього монастиря, яка лунала колись по всій Соборній Україні, але мельодійні мотиви „Богосласника" вже давно стали фальшивими тонами московського „псалмопенія"...

Останніми роками перед війною, Почаїв „уславився" як найкраще своїми погромними „Лістками" та „ізвестіями", а тепер „уславлюеться" безграмотними черцями, та низькопоклонними прислужниками польського п[illegible] совей", завдяки чому всеукраїнська святиня сталась [illegible] в той час, як навколо неї буйним цвітом цвіте дике невірство, або забобонне сектярство.

Важко щось говорити про сучасний Почаїв, але говорити треба бодай уже тільки через те, що його минувшина знайшла в українській народній творчости саме почесне місце. Десятки пісень, сотні леґенд і тисячі переказів беруть свій початок від того джерела, що бе „живучою водою" з чудодійної „стопки" на сірій скелі Почаївської твердині, але ми все ще байдужі до неї. Дарма навіть і те, що про неї вже давним давно ведуться запеклі змагання між Москалями та Поляками, на мові яких написано й видруковано чимало всяких „історичних дослідів", тенденційність яких безперечна.

Цьому почасти сприяла ще й та обставина, що досі ще не було достатньо зясовано точного часу й умовин повстання цього монастиря, який у польських авторів був лише „католицьким", а в московських — „ісконі русскім і православним". Тому власне, навіть випадково знайдений якийсь історичний документ, — жорстоко розбирає всі ці твердження й дає цілком инше освітлення всієї справи. Про те, що Почаївський монастир із перших днів свого повстання був тільки православним, тепер уже, здається, ніхто й не сумнівається, але, однак, деякі польські кола, покликаючись на те, що сучасну велику церкву будував ґраф Микола Потоцький, — завзято доказують „права польскосці", чим очевидно підготовляють ґрунт до „ревіндикації", як-то було із православним собором у Луцьку.

Треба знати, що коли ґраф Микола Потоцький (славний у народніх казках — „Староста Каньовський") заходився будувати велику монастирську церкву й инші забудування у 1771 році й закінчив їх у 1785 році, то був уже тоді греко-католиком східнього обряду, а крім того, [illegible] все на місці стародавнього православного монастиря, який до того часу існував цілих 550 літ, від 1220 року і, нарешті, коли навіть від 1713 року по 1831 рік монастир перебував у посіданню греко-католицького чина Василлян, так це ще ні в якому разі не може являтися доказом його „польскосці"...

II.

Про повстання Почаївського монастиря є богато всяких переказів, що говорять про його православне походження, однак, найпевнійшими доказами можуть бути уміщені у „Волынскомъ Историко-Археолигическомъ Сборникѣ" за 1896 рік, два цікаві документи. Перший із них п. н. „Дипломатъ пана Центера, дідича із м. Макова у Галичині, писаний старою українсько-словянською мовою, свідчить про те, що основу монастиря поклав „православної віри чоловік" із м. Тарнополя, пан Іван Туркул, який узяв на те благословенство від православного грека з Атонської гори, черця Методія, що став згодом першим ігуменом сього монастиря. Другий документ, — писана польською мовою „хроніка", — походить із 1732 року з під пера василлянина Провінціала і стверджує якраз те, про що говориться у „Дипльоматі".*)

Говорячи про повстання монастиря, варто також згадати і про повстання самої назви **„Почаїв"**, яку де-хто виводить від назви р. Почайни, у Київі. Назва „Почаїв" повстала від сполучення двох слів „Поча" і „Діва", що означало: „Почала Діва являти чудеса свої". — Первісна назва була „Поча-Дів", яка з часом перейшла в однословну назву — „Почаїв" і такою зосталася до цього часу. Тоді-ж, коли засновувався монастир, ніякого села, чи хутора не було. Найблищий хутір Кімнатка знаходився у віддалі 12 верстов, але, ліпше всього, наведемо текст самого „Дипльомату". Подаємо його в точному відпису, замінивши лише правопис, щоби був більш зрозумілим для сучасно[illegible]

„В імя Отца і Сина і Святогс Духа.

Тройца единасушная і нерозділимая".

„Се аз владиці моему Господу Богу і Спасу нашому Іс. Хр. троїческьий поклоник Михаїл Центер воевода Божою милостю господар землі владеной на горі чуда пресвятої Діви Марії **Поча Діви** і супруга Олена Михаїла Центер юж господство Ми з нашим Благим хотінем і благословінем святителем нашим Мефодієм дали і потвердили єсьмо монастиру на горі чуда Пресв. Діви. і земля прилеглая чудесній горі до дісяте волок з лісом і хотар Комната дісяте домов з млини на рікі і з четире пасіки з пчоли і з весь приход і да поставлят от се да на пред молебніци нами калугери**) от монастирскіт на горі чудесній Пр. Дів. Мар. своїх мніхов на тот метох 1) і на то ті послушниці і в пасіки і да послушает от них всі святая монастир на горі чудесній **Поча-Діви** і от господствами да будет сіia метох з послушници і з пасічниоу мирно а за день і за злотих а речей кому II) і за очві III) за комян IV) за безмян V) і за талери і за вози, за войско і за десятину, за пчоли і за горщину VI) за вівці і за свині, і за дань і за солі і за дань за млини, за коні і за опал VII) за подводи, і старости да неіма влазити нікакоа попреби на тоя послушници і мніх слуги господареви і чловници. VIII)) і дейтці чубнірі IX) да неімаете влазити токмо єгда обращутся в то ті послушници і лі їх чоловіки злотворци, на то йчас да імаєте молебници наші калугери дати іх в руки судових, а от иних ангеріях X) да будет в покої почто всі люди чужди от лядської землі, і того ради да не мает нікакая потребу з послушници ні XI) да не ізволят от них, і за всіх антерах да будут в покої токмо да імает они работами святий монастир чуда Пресвятої Дів. Мар. і от господарства ми нічто да не мает они работати. І тако даем і от господства то даніє з послушници і з весь приход метох непорушеньно ніколи же на віки віком і юж імают они оурики караденіє і от иних господарей. А молебници наші калугери от тих святой монастир да напишут в божествені жертвуници і в великом поминенію і творят нам памят от год до год іако есмь обичай христианський до няже лежат тих святиї монастир будут".

„Даніє і подтвержденіє з всім приходом і метох непорушеньно ніколи-же на віки вічния і ін ікто да се неумішает пред сим істиньному листу нащому господствами инак да не будет".

„Сам господин велія Михаїл Центер по глаголу **Іана** Туркула. Супруга Центера Олена.

Оу граді Макові[2]) А С Г V год А V февруара."

„Совершася тоє року А V Г̃І, 1 Октобр. Монастир Почаев".

Із цього видно, що причиною „данія" вище наведеного „Дипльомату" Михаїлом Центером були старання першого фундатора Почаївського понастира — Івана Туркула, заходами якого не тільки, що вибудувано першу церкву і впоряджено всю монастирську садибу, але й „на віки вічния" забезпечено його правне існування. Очевидно це дало привід поставити його поруч першого ігумена цього монастиря, черця Методія, що бачимо на старих образах „Явлення Божої Матері на Горі Почаївській", де перед нею стоїть поруч черця Методія і „Іван Босий", який у пісні про це „явлення" згадується яко пастух, що пас „овці на горі і увидів Маітр Божу на скалі"...

Безперечно, що таким чоловіком, який бачив явлення Божої Матері на скалі в огненному стовпі можна сміливо сказати, був не „Іван Босий", а Іван Божий, себ-то: чоловік боголюбивий та богобоязливий. Таких людей наш нарід, звичайно, називає людьми „Божими", а таким власне чоловіком у народному уявленню міг бути ніхто инший, як Іван Туркул, який дійсно був боголюбивим та богобоязливим, що й означало „Божий". При записуваннях та переписуваннях народніх переказів про чудесне зявлення Божої Матері на горі почаївській, — слово „Божий" легко могло перейти в — „Босий".

Поза тим могло бути ще й так, що всякі побожні люди й великі преподобники в уявленню нашого народа мали бути босими — як зимою, так і літом, бо в цьому власне мала виявлятись їх висшість над самою природою.

Отже, цілком можливо, що такого чоловіка, як Івана Туркула, легко могли назвати „Босим", як співається і в пісні. А що імя Туркула було дійсно Іван, це видно хоч би з вище наведеного „Дипльомата", якого видав Михайло Центер для Почаївського Монастиря у 1213 році, де ясно зазначено, що видано його за „благословінням святителя Мефодія" і по глаголу **Івана Туркула"**.

Таким чином Божу Матір, що стояла на скалі в огненному стовпі, безперечно бачив Іван Божий-Туркул, — чернець перед Божою Матірю, який молиться, ніхто инший як Методій — Грек, — якого сама Мати Божа обрала уставником Почаївського монастиря. Явлення Божої Матері Івану Туркулу відбулося на горі у 1198 році 17. квітня, а засвідчено перед народом, там-же на горі Методієм 15. серпня 1209 року.

Крім явлення Божої Матері на горі, яке бачив Туркул і про яке засвідчив Методій, було без сумніву і друге подібне-ж явлення, бо-ж відомо після переказу, що в час одного такого явлення на скалі гори почаївської зістався слід її правої „стопи", який з того часу служить водозбіром для води, яка має в собі цілющі якости.

Про це чудо щей досі вся Волинь співає:

„Пасли пастирі овці на горі,
Увиділи Матір Божу на скалі.
На тій скалі Стопку знати
Де стояла Божа Мати. —
Там воду беруть
Всім вірним дають"...

Хоча могла бути випадковість, що підчас другого явлення Божої Матері, яке було вже після смерти Методія і Туркула, приблизно біля 1261 року, з якого й походить слід „стопи", був свідком, який будь пастух, що називався Іван. Переказ цей досить суперечливий і обидві варяції мають свою рацію. Ясне одно, що будівничими монастиря були Іван Туркул із міста Макова, чернець Методій з Атенських ґір та дванайцять робітників, яких привів Туркул для будівлі монастиря і які зосталися в ньому черцями.

Згадки про те, що Почаївський монастир заснували невідомі черці із Київо-Печерської Лаври біля 1240 року, які ніби-то втікли з Київа перед навалою татар, — нічим не стверджуються. Що черці Київо-Печерського монастиря могли втікати перед татарською навалою до Почаїва, нема чогось незвичайного, бо вже це одне доказує, що вони йшли до нього, як до відомого місця.

Першопочаткову основу й дальшу будову почаївського монастиря поклали не чужинці, а наші-ж таки Волиняки та Галичани.

З часу заснования Почаївського монастиря, 1220 року, до XVI століття, власне до 1558 року, монастир жив і розвивався сам собою, користаючи з тих маєтностий, що надав монастиреві Михайло Центер через Івана Туркула та доброхітними пожертвами добрих людий.

Коли-ж Волинь підпала під польську зверхність, як життя цілої країни взагалі, так і монастиря — з окрема, різко змінилося на гірше. Монастир сам собою не міг уже розвиватися. Для нього стало потрібним мати за собою когось сильного й багатого, що користає з права і має змогу те право захистити збройною рукою.

Монастир мимо своєї волі мусів шукати собі патронів, фундаторів, тактіторів серед околичних магнатів, які мали тоді у своїх руках і силу, і право. Отже першою такою фундаторкою і захистницею монастиря почаївського стала від 1597 року багата волинська дідичка Ганна Гойська.

Сталося це так. 1559 року грецький митрополит Неофіт підчас своєї подорожі з Царгороду по Україні, проїзджаючи через Волинь, зупинився для відпочинку у місточку Орлі, що недалеко Почаїва, в домі дідички Гнни Гойської. Перебувши у неї якийсь час і відїжаючи, як подяку за гостинність, яку він мав у Гойської, — поблагословив її образом Божої Матері, якого привіз із собою з Царгороду.

— (Далі буде). —

*) З огляду на більшу [illegible] надзвичайно цікавий зміст цеї „Хроніки", в ближчому часі подам її окремо, як річ від цеї статті незалежну цілком самостійну. — Автор.

**) Калугери, як пояснюють знавці [illegible] — А.

[illegible] старої нашої мови, означає — благо[illegible]

ФАРМИ!

ФАРМА 300 акрів, 157 засіяних, 40 грубого ліса, ріка, великий сад, дім з 18 кімнат, всі уліпшення, 8 инших будинків, вся фармерська машинерія, трактор, авто, 26 коров, 14 ялівок, бик 4 коні, стадо курий, 2 газелінові інджині; продаєся по причині старости дешево. Ціна $12.500, готівкою $5.000.

Фарма 118 акрів, 76 засіяно; решта ліс і пасовиско, сад, дім з 10 кімнат, 6 инших будинків, 8 коров, 2 коні, 350 курий, 400 курчат, 4 ялівки, фармерська машинерія. Ціна $4.600, готівкою $2.000. FILANOWSKY, 103½ St. Marks Pl., New York City.

ФАРМА 269 акрів, 159 орного поля решта пасовиско і грубий ліс, велика річка, великий овочевий сад, дім 11 кімнат, велика стодола і другі забудовання, вода проведена по всіх будинках, 30 расових коров, бик, 3 коні і вся потрібна машинерія, дві милі від великого міста, школа при фармі. Ціна за все $7.000, готівкою $3.000.

Фарма 75 акрів, 55 орного поля, решта пасовиско і ліс, річка, сад, дім 9 кімнат і 5 другиx будинків, електрика і вода у всіх будинках, 10 штук худоби, 2 коні, 200 курий, всі машини і вози, одна миля до міста, на добрій дорозі. Ціна $4.000, готівкою $2.000.

M. PISARKO,
116 E. 7th Street, New York City

ФАРМИ! ДОБРА НАГОДА! ФАРМИ!

Фарма 104 акри, з того 30 акрів грубого ліса, решта орна земля і сіножать, дім на 8 кімнат, 2 великі барни і другі забудовання, 9 коров, 2 добрі коні, 1 бик, 6 ялівок, 2 безроги, стадо курий і качок, 30 пнів пчіл, великий урожай, 12 акрів вівса, 6 акрів жита, 4 акри картофлі, 5000 головок капусти, земля чорна без каміння, вози, упряж, всі машини до фарми, електрика у всіх будинках, 1 миля від фабричного міста. Ціна $6.500, готівкою $3.300, решта на сплати.

Фарма 66 акрів, 8 акрів цукрового ліса, дім на 7 кімнат, 2 барни, 3 корови, 2 ялівки, 2 добрі коні, 5 безрог, 100 курий, вози і упряж, всі фармерські машини, великий урожай. Ціна $2.700, готівкою $1.300, решта по $100 річно.

Фарма 24 акри, дім 8 кімнат, барна і другі забудовання, 2 коні, 1 корова, 2 безроги, кури, віз, косарка, грабарка, і все що потрібно до фарми, одна і пів миля до міста. Ціна $1.600, готівкою $1.000, решта по $100 річно.

Голоситись до: 89-92

CHAS. BELETSKY, Broadalbin, N. Y.

МАЛА ФАРМА
10.000 квадр. стіп
Близько Ню Йорку.

$269. — $50 завдатку а $8 місячно. 5 мінут ходу до великого міста, один блок від школи, електрика. Близько 50 фабрик, склепи і церков. Висока, суха і рівна земля. **OWNER HAMILTON, Room 910, 63 Park Row, New York City.**

МУШУ ПРОДАТИ добру 72-акрову фарму, велика стодола, 4 курники, хлів, огород, 6 акрів ліса, решта орна земля, добрий збір і худоба. Продам з худобою або без худоби за приступну ціну. Пишіть або голосіться до властителя: **ANDREW DEMETER, R. D. 2, Flemington, N. J.** 192-94

ДОБРА НАГОДА

По причині слабости мужа продам фарму дуже дешево, фарма 237 акрів з чого 75 акрів грубого ліса і пасовиско, а решта чорна вироблена земля. Дім на 8 кімнат з порчом, телефон і вода, дві великі стодоли, сайло, стайні, ледівня і 8 инших будинків, автомобіль, газоліновий інджайн і вся инша машинерія, 400 овочевих дерев, 21 штук худоби, 2 свиний, 300 курий, 15 качок; зібрано 80 тон сіна, жито і овес, а решта фарма обсаджена кукурузою, картофлею і иншою яриною; фарма близько великого міста, колеї, школи і твердої дороги. Прихід місячно 500 долярів. — Ціна за все 7.950 долярів, готівкою $3.500, а решта на легкі сплати. 188,91

Голоситися впрост до властительки:

TESSE HNATOWICZ,
R. F. D. 1, YANTIC, CONN.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до поміщення ріжні оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошенням, будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню одно слово числити 2 цт. коли таке оголошення має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свободи" 5—6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непоміщено їм оголошення чи оголошень.

Адм. „Свободи".

СИН УКРАЇНИ

Історична повість у трьох частинах, з ілюстраціями та мапою, сюжет, опрацьовання та редакція Вал. Злотопольця, компонували Ігор Федів та Вал. Злотополець.

Брош. $1.50, опр. $2.00.

„S V O B O D A",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ДЯДЬКО ДАНИЛЮК.

Був тихий теплий вечір Місяць вже піднявся високо на небі і боязливо кидав своє холодне проміння на землю. Навкруги панувала мертва тишина; потомлені люде відпочивали вже після тяжкої праці. Я сидів на просьбі біля своєї хати і з захопленням дивився на ясне, погідне небо. Звідкись налітав вітерець і тихенько шелестів листям тополі.

А що на другий день припадало православне свято, то я пішов до сусіда Данилюка, щоби побалакати трохи.

Данилюк був старий, дуже поважний і розумний чоловік. Умів дещо дуже цікавого і поважного розказати і дати пораду в ріжних нещасних випадках. Тай не двио, бо хоч він був старий літами, але душа у його була молода; він всім цікавився, дуже багато читав книжок і часописів, а також заохочував виписувати і читати їх і других селян. Він часто говорив селянам, що коли людина не читає, то вона не тільки нічого не знає, що діється в світі і як живуть другі народи, але також не знає, що робиться у рідньому краю.

Через те кождий вечір в неділю і перед святом біля хати Данилюка збиралися всі поважні сусіди, щоби побалакати і послухати новин і вісток, які охоче розказував і читав дядько Данилюк.

Коло Данилюкової хати вже зібрався гурток сусідів. Посідали на колодах і слухали Данилюка.

Привітав і я їх і сів біля них.

— Ось завтра православне свято — говорив Данилюк, — наші духовні пастирі кажуть, щоби ми святкували католицькі свята, бо так велить митрополит Діонісій.

— То хай він собі святкує католицькі свята, коли йому сподобалось, а ми будемо святкувати так, як святкували наші діди і прадіди, — сказав з обуренням Петро.

— Наші діди і прадіди — говорив далі Данилюк хоч були закованi в кайндани неволі — панщини, і їм польські пани позамикали церкви, а ключі віддали жидам, то вони все таки душі своєї не позволили закувати. Вони знали, що душа наша є іскра Божа, вона чиста і вільна; вона стремить до найвисших ідеалів: рівности, братерства і любови до всього людства і через те душа наша — говорив Данилюк — противиться земним путам. Святим обовязком кождої людини є берегти її — ту іскру Божу і непозволити торактись її брудними руками, і вони її зберегли.

На селі почулась пісня: парубки і дівчата співали українські пісні. В нічній тишині, ніжно і сумно неслась мелодія пісні, скорбно виявляючи ображену і осміяну душу українського народу.

— Я сидів, пильно слухаючи цю сумну мельодію, від якої душу мою охопили зворушення і жаль.

— Скажіть, будь ласка куме Данилюк — прохав сусід Прокіп — чому пісні нашого українського народу такі сумні?

— Цьому причина в судьбі народу — відповів Данилюк.

— Здається — говорив він, — що на усьому земному просторі світа нема такого бездольного народу, як наш український, котрий хоч в душі леліє ідеал свободи — живе у ярмі, він у своїй рідній хаті став наймитом-невільником, він від найдавнійших часів і до сьогоднішньої хвилини не має ясної соняшної години; до кождої каплі радости його життя — зла недоля вливає повну чашу горечи. Він хоч тужить і цілим серцем прагне просвіти — нидіє у непроглядній темряві, бо його опікунам так вигідніще. — Неволя, темрява і лиха доля — говорив з жаром Данилюк — на портязі віків повинні нас вже навчити, що без просвіти, організації та праці ми не скинемо кайданів неволі і через те великий злочин робить той селянин-Українець, котрий байдуже відноситься до народніх справ.

— Де тільки живе наш український народ — говорив далі Данилюк — хай серед його залунає голосно клич: „До просвіти, організації і праці", бо неволя і темрява немилосердно нищать і гублять нас — нашу молодь її далант. Будемо працювати, щоби по наших селах були наші українські школи, майстерні, бібльотеки, читальні і кооперативи. Хай росте і розвивається наша молодь — наша надія на кращу будуччину.

Данилюк замовк, в його очах світилась любов. Вже стало розвиднятися, коли м ирозійшлися бадьорими, з надією на краще життя нашого народа.

М. К.

(З холмського Нашого Життя).

ЧОЛОВІК І ЖІНКА, КОЖНЄ ПО 100 ЛІТ.

У Фернберо (в ґравстві Кент у Анґлії) жиє одна вже стара подружа пара. Чоловік святкував недавно соті роковини уродин, а жінка таксамо соті роковини ще тамтого року. Наймолодший син їх має вже 63 роки. Коли дехто питався цього старця, що треба робити і як жити, щоби дожитися такої старости, відповів зовсім спокійно й з осміхом: „Передівсім не вільно за молоду вмирати, а треба постарітися; по друге за життя треба багато працювати, а дуже мало їсти". Як бачимо, цей старець відповів зовсім так, як його питали. На нерозумне питання дав може нерозумну, а радше іронічну відповідь.

ЩО РОБИТЬ СТАРИЙ РАДИКАЛЬНИЙ ДУБ?

Діло пише: Давно вже не було в часописах згадки про „старого радикального дуба" Павла Лаврука, бувшого радикального посла з Іспаса коло Коломиї. В часі виборів, одержавщи від Поляків більшу готівку, він гудів у своїй газетці „Радикальний Голос" грозив всім українським інтелігентам „хлопським параграфом" і, покликуючися все у своїй неграмотній писанині на неприсутного в краю батька Кирила Трильовського говорив про себе, що його „старого радикального дуба" ніхто з місця не рушить. Минули вибори, Поляки не потребували більше ласки Лаврука і подібних йому його радикальних однодумців і „радикальний дуб" пішов в дубину. Одначе остав і дальше старостинським попихачем і приятелем варшавських „хлібоїдів", яких сам помагав вибирати. Для відміни розпочав боротьбу зі своїм парохом о. Костем Андруховичем, який інтересується громадянськими справами і очевидно перепинює „політику" Лаврука. З жалобою на свого пароха їздив „старий радипальний дуб аж до Варшави до свого „колеги" Вітоса, але нічого не вдіяв. Тепер утворив невеличку свою партію, котра з противниками воює в селі „хлопським параграфом", що нераз аж польська поліція мусить у це вмішуватися. Тої войовничости Павла Лаврука було за багато навіть його синові Миколі, котрий проти свого батька вніс аж три судові карні донесення за ріжні карні провини і „старий радикальний дуб" мабуть таки опиниться у польській вязниці.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

УКРАЇНСЬКІ ФАРМЕРИ АБО СТОЛЯРІ, нащо мучити ся, та тягати пили? Купіть інджайн газоліновий на 25 коний, за $250.00. Відошлю Вам на місце і оплачу. **A. ZUBRYD, 24 Charlotte Ave., Jersey City, N. J.** 92-3

ДУЖЕ ВАЖНЕ! Майже кождий мущина грає в карти або в кістки і майже кождий програє. Суть грачі, котрі стало виграють. Ми знаємо всі їх способи. — Пишіть сейчас по нашу ілюстровану книжочку з інформаціями, залучаючи 10 цнт. **F. Zakoski, 610 E. Girard Ave., Philadelphia, Pa.** 88-97

УКРАЇНЦІ! СВІЙ ДО СВОГО!

Прекрасні білі, темно дубові, та ясні дубові, з цвітами всякого кольору музикальні крісла колисані (колибачі) для дітий. Українська Спілка спродає по фабричній ціні, по $8.00. Сі крісла надаються добре до вигравок на пікніках, забавах і базарах. — Потрібно сейчас агентів. 192-94

NEW JERSEY MUSICAL ROCKING CHAIR CO., Inc.
24 Charlotte Ave., Jersey City, N. J.

ДР. АНДРЕЙ БОРАК
ХИРОПРАКТОР
210 EAST 17th St., NEW YORK, N. Y.
Понеділок, середа, пятниця від 10 рано до 8. вечер.
Вівторок, четвер, субота від 2. до 8.
Неділя від 10. до 1.
Пишіть по оказове число „Хиропрактика".

ВЗОРИ канва, нитки до вишивання D. M. C. і стемповані річи. Пишіть по катальоґ до:
UKRAINIAN BAZAAR,
168 E. 4th St., New York, N. Y

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські погребники

Без ріжниці в котрій стороні Шікаго або околиці мешкаєте, телефонуйте до **МУЗИКИ** і заощадіть гроші.
2187 W. CHICAGO AVE.
Tel. Seeley 4252 & 4253

КАЙДАШЕВА СІМЯ

повість, І. Нечуя-Левицького, з портретом автора і з передмовою Василя Верниволі.

Брош. $1.25, опр. $1.50.

Замовлення слати на адресу:
„S V O B O D A",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

КАТАЛЬОГ
КНИГАРНІ „СВОБОДИ"

83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

СЛІВЦЕ ДО НАШИХ ПОКУПЦІВ

Хто більше читає той більше знає.

Се вже неоспоримий факт, що народи, які сьогодня стоять висше культурно, завдячують се просвіті, — і читанню книжок. Вони не жаліли гроша на піддержання своєї літератури, не жаліли часу на читане книжок, не дивились обоятно на просвітні потреби. Не диво отже, що й піднеслись висше від инших народів. — Нам треба памятати се, що й вони колись стояли нисше, тому перед нами так само отворена дорога до більшого поступу як у них. До сього не запізно. Одначе сього ми потребуємо зараз, а не колись. На світі красше стане, если народи будуть менше більше однаково стояти культурно і просвітно, бо тоді один буде мусів другого рівн отрактувати. Читайте отже книжки і то читайте найбільше, а будучність перед Вами.

ДЕ СВІДОМІСТЬ, ПРОСВІТА, ПОСТОЯННІСТЬ — ТАМ СИЛА!

Всі члени Українського Народного Союза повинні памятати при купні книжок, що весь прихід з книгарні „Свободи" остається в їх організації, себто в руках самих членів та членкинь У. Н. Союза.

Товариства, Братства й Сестрицтва Українського Народного Союза повинні памятати при замовлюванню книжок і друкарських робіт, що, замовляючи сі книжки й роботи в друкарні „Свободи", дають заробляти своїй власній організації, себто збогачують самих членів та членкинь У. Н. Союза.

ТЕАТРАЛЬНІ ТВОРИ.

• **Американець,** веселий образ з життя народа зі співами в 3-ох діях, Мст. Руса ... 15
• **Базар,** пеcа на 4-ри розділи, В. Винниченка ... 25
• **Батраки,** драма в 4-ох діях, малюнок з робітничого життя, переробив з російського Ф. А. Костенко ... 35
• **Безталанна,** драма в 5-ох діях, Ів. Тобилевича 35
• **Блудний син,** образ з життя наших виселенців в Америці в 4-ох актах зі співами, Є. А. Луцика ... 25
Бондарівна, драма в 4-ох діях, Ів. Тобилевича 20
• **Бувальщина** або **На чужий коровай очий не поривай,** комедія в 1-ій дії, Велисовського 20
† **Будівничий Сольнес,** драма в трьох діях, нап. Г. Ібсен, переклав Мирослав Капій ... 35
• **Бурлака,** драма в 5-ох діях, Івана Тобилевича 35
† **Бурлака (Чабан),** драма на пять дій, Івана Тобилевича (Карпенка Карого), з передмовою Василя Верниволі, брош. 35, опр. ... 50
• **Великий молох,** песа на 3 розділи, В. Винниченка ... 50
• **Вертеп,** сценічна картина для колядників, Є. Луцика ... 5
• **Верховинці,** драма в 3-ох актах, Осипа Корженьовського, переклав В. Держирука ... 30
• **Веселі Полтавці** або Возьний оженився, комедія з життя полтавських Українців в 3-ох діях зі співами і танцями, К. П. Мирославського ... 30
• **Ворожка,** комедія в 1-ім акті, Є. Луцика 10
• **Вихрест** (В чаду кохання), драма в 5-ох діях зі співами і танцями, Козич-Уманської ... 35
† **В долині сліз,** драма в 4-ох діях, нап. Єлисей Карпенко ... 30
Вєчна хата, прольоґ, Ярослава Марченка ... 10
• **В неволі темноти,** комедія з життя наших виселенців в Америці, в 3-ох діях, Є. Луцика 25
† **В Тарасову ніч,** драматична картина в одній дії, нап. (віршем) О. Кобець, з портретом автора і з образками в тексті ... 20
• **Гей на Івана, гей на Купала,** оперетка в 1-ій дії, Петра Фединсева ... 15
• **Глитай або павук,** драма в 4-ох діях, М. Л. Кропивницького ... 45
† **Гостина св. Николая,** драматична гра в 4-ох виходах, Є. Калитовського ... 10
• **Дай серцю волю, заведе в неволю,** драма в 5-ох діях, М. Кропивницького ... 40
Два дурні і одна фіртка, комедія в 1-ій дії, [illegible] ... 15
• **Двоє,** драматичний малюнок на одну дію, Гаврiла Кобзара ... 10
• **Дівочі мрії,** трагі-комедія в 6-ох відмінах, Семена Ковбяя ... 50
• **Добрі діти,** образ з життя американських школярів в 3-ох діях, Панька Клима ... 15
• **Доки сонце зійде, роса очи виїсть,** драма в 4-ох діях, нап. М. Л. Кропивницький ... 40
• **Душогуби,** драма в 5-ох діях, І. Тогобочного 35
• **Душогубка,** драма в 4-х діях, Т. Трушевського 30
• **Дячиха,** комедія в 4-ох діях, Т. С. Сулими ... 35
† **Едельвайс,** песа в одній дії, нап. Елисей Карпенко ... 15
• **Єврейський розвод,** драма в 5-ох діях, Л. Суходольського ... 35
• **Живий мертвець,** жарт на одну дію, Гаврiла Кобзара ... 25
† **Живий труп,** драма в 6-ти актах, нап. Лев Н. Толстой, з великоруського переклав Петро Білоскурський ... 35
• **Жидівка вихрестка,** драма в 5-ох діях, П. І. Тогобочного ... 50
• **За друзі своя,** драма в 5-ох діях, В. П. Товстоноса ... 40
• **За Неманъ іду,** оперета в 4-ох діях, В. Александрова ... 20
• **Запорожець за Дунаєм,** оперетка в 3-ох діях зі співами і танцями, Г. Артимовського ... 25
• **Запорожський клад,** комедія-оперета в 3-ох діях, Ванченка-Писанецького ... 20
† **Земля,** драма в 4-ох діях, нап. Єлисей Карпенко ... 30
Зоря нового життя, комедія в 4-ох діях, А. Ф. Кащенка ... 30
„**З обіймів в обійми**", — Сценки з червонних днів 1920 року в галицькому селі. В сій штуці виступає 22 особи. ... 35
• **Іншо світ,** комедія в 1-ій дії, Із. Трембіцького 10
Капраль Тимко або Що нас губить?, народна мельодрама в 5-ох актах, І. Мидловського ... 20
Кара за гріх, сумний образ з життя американського народа в 3-ох діях, написав Свій ... 35
• **Катерина (Мужичка),** драма в 4-ох діях, Ванченка-Писанецького ... 30
† **Княгиня Любов,** староукраїнська драма-дума в трех діях, нап. С. Яричевський, з трема піснями в нотах, брош. 20, опр. ... 30
Козацьке сватання на 3 дії ... 25
† **Комедія про чоловіка, що оженився з німою,** жарт в двох актах, нап. А. Франс ... 20
• **Кохання в мішках (Різдвяна ніч),** водевіль в 1 дії зі співами (по Гоголю), С. Компанієвацького. Ціна з партитурою ... 30
† **Лікар-шутнар,** жарт в одній дії Моліера, брош. 20, опр. ... 30
• **Мазепа,** історична драма в 5-ох діях, С. Комишевацького ... 35
• **Майська ніч,** комедія в 3-ох діях, Т. Устенка-Гармаша (після М. Гоголя) ... 30
• **Маніґрула,** комедія в 1-ій дії зі співами і танцями, Я. Майданика ... 15
• **Маруся Богуславка,** побитово-історична драма в 5-ох одмінах, М. Старицького ... 50
• **Мати наймичка,** драма в 4-ох діях, І. А. Тогобочного ... 25
† **Між двох сил,** драма на 4 дії, В. Винниченка 50
Монольоги ч. 1 ... 20
Монольоги ч. 2 ... 20
Монольоги ч. 3 ... 20
Монольоги ч. 4 ... 20
Мужики аристократи, народний образ в 2-ох діях, Г. Цеглинського ... 15
Мужик паном, комедія в пяти діях (переклад з данського М. Ценевенка). ... 25
• **На відпуст до Київа,** комедія в 3-ох діях, П. Стеценка ... 30
• **Наймичка,** драма в 5-ох діях, Ів. Тобилевича 35
• **На сіножаті,** жарт на одну дію, Л. Яновської 25
• **На старости літ,** образ з життя народа в 1-ій дії, І. Я. Луцика ... 10
† „**Настоящі**", комедія в одній дії, Олекси Бобикевича, з передмовою Василя Верниволі, брош. 20, опр. ... 30
† **Наталка Полтавка,** українська опера в двох діях Івана Котляревського ... 25
• **На тихі води, на ясні зорі,** сценічний образ з життя народу в 4-ох діях, а 7-ох відслонах, В. Держируки ... 25
Невольник, драма в 5-ох діях зі співами і танцями. Усценізував Карпенко Карий (Тобилевич) після поеми Т. Шевченка ... 20
• **Недолюдки,** бувальщина в 3-ох діях, Ванченка-Писанецького ... 30
Не кленя, образ з життя народа в 1-ім акті, Романа Сурмача ... 10
• **Нещасне кохання,** драма в 5-ох діях, Манька 40
• **Ніч під Івана Купала,** драма, в 5-ох діях зі співами і музикою М. Старицького ... 50
† **Новоженці,** комедія в двох діях Бернштерне Бернсона, брош. 20, опр. ... 30
Ой, не ходи Грицю, та на вечерниці, народна драма зі співами в 5-ох діях, М. П. Старицького ... 30
• **Орися** (В каламутній воді), малюнки з міщанського життя в 4-ох діях, А. Ф. Володського 25
Ох! не люби двох!, оперета в 3-ох діях, А. І. Нагорянського ... 25
• **Пан писар,** штука в 3-ох актах. Написав Г. Г. 20
Пан Штукаревич або **Оказія, якої не бувало,** сільські сцени на 2 дії зі співами, С. Е. Зіневича ... 35
• **Панна штукарка,** жарт на 3 дії, А. Ф. Володського ... 30
Пекло в хаті, образ з життя народа в 1-ім акті, Романа Сурмача ... 15
• **Перший гоpальник,** фантастична картина в 3-ох діях, написав Лев Лопатинський (на основі казки Л. Толстоя), і **В святиню,** оповідання ... 40
• **Помста Жидівки** або **Чортове кубло,** драма в 5-ох діях зі співами і танцями, А. І. Козич-Уманської ... 40
• **Помста за кривду,** драма в 5-ох діях зі співами і танцями, В. Г. Казанівського ... 30
• **Повернувся із Сибіру,** драма в 5-ох діях, Л. Яновської ... 35
† **Понад наші сили,** драма в двох діях, нап. Бернштерне Бернсон, переклав А. Крушельницький ... 25
• **По ревізії,** етюд в 1-ій дії, Марка Л. Кропивницького ... 20
† **По ревізії,** етюд у 1-ій дії, М. Кропивницького, з пер. словом В. Верниволі, брош. 20, опр. 30
• **Пошились у дурні,** комедія-оперетка в 3-ох діях, М. Л. Кропивницького ... 35
Правда все горою, образ з життя народа зі співами в 3-ох актах, Р. Сурмача ... 25
• **Прометей,** драматичний уривок, Й. В. Гетого (переклав М. Слабінський) ... 15
• **Простак** або **Хитрощі жінки перехитрені москалем,** комедія в 1-ій дії, Василя Гоголя 20
† **Розладде,** драма в 4 актах, нап. Дмитро Николишин, брош. 40, опр. ... 55
† **Роман Великий,** трагедія в пяти діях, Василя Пачовського ... 1.25
† **Сальоме,** драма Оскара Уайльда, з портретом автора і з передмовою Б. Л. ... 60
• **Самопалка,** картина з революційного життя на Україні в 2-ох діях, В. Шопінського ... 35
Сатана в бочці, комедія зі співами в 1-ім акті 10
Сватанне на Гончарівці, оперета на 3 дії, Гр. Квітки-Основяненка ... 35
Свекруха, комедія в 3-ох діях, Л. Лопатинського ... 25
• **Свекруха Євдоха,** образок сценічний в 3. діях 20
• **Свідки,** сценічний жарт на одну дію, Миколи Курцеби ... 15
Соколики, комедія в 4-ох діях, Григорія Цеглинського ... 35
Страйк, сценічний образ з життя хліборобів в Галичині в 3-ох діях, Н. Струтинського ... 20
† **Так вам треба,** іграшка в одній дії з музиками, танцями, співанками, Ю. Федьковича, брош. 20, опр. ... 30
• **Тарас Бульба під Дубном,** драма в 4-ох діях, К. Ванченка-Писанецького ... 35
Тато на заручинах, міщанська пригода в 1-ій дії, Григорія Григорієвича ... 10
• **Терновий вінок** або **Жертви царизма,** драма на 4 дії, В. Сиротенка ... 50
• **Трійка гільтаїв,** комедія в 5-ох діях зі співами і танцями, М. Нестроя ... 35
Украдене щастє, драма з сільського життя в 5-ох діях, Івана Франка ... 25
† **Фавст,** трагедія, нап. Й. В. фон Ґете, з німецької мови віршований переклад Д. Загула, з передмовою і з портретом автора та 12 ілюстраціями Ліцен-Маєра ... 45
† **Хазяїн,** комедія в 4-ох діях Іван Тобилевича (Карпенка Карого), із переднім словом і поясненнями проф. Г., брош. 40, опр. ... 55
• **Халепа,** жарт з артистичного життя на одну дію, Ю. Яворенка ... 20
• **Хмара,** в 5-ох діях, зі співами і танцями, А. Л. Суходольського ... 40
Хто винен, драма в 3-ох діях, Остапа Леся ... 15
† **Цезар і Клеопатра,** історія, в 5-ти актах, нап. Бернард Шов, пер. О. Пашук ... 35
• **Циганка Аза** або **Хата за селом,** драма в 5-ох діях зі співами і танцями, нап. І. К. Ґалясевич, пер. Єронім Калитовський ... 50
• **Циганка красавиця,** комедія в 3-ох актах, Гр. Г. Солодковича ... 25
• **Червона свитка,** комедія в 4-ох діях, В. Держируки ... 20
• **Щасливий край,** жарт в 1-ій дії, Гр. Коваленка 15
• **Як вони женихалися,** жарт на одну дію, А. Володського ... 25
• **Як ковбаса та чарка, то минеться й сварка,** комедія в 1-ій дії, М. П. Старицького ... 20
† **Як козам роги виправляють,** іграшка в 1 відслоні, Ю. Федьковича, брош. 20, опр. ... 30

КНИЖКИ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ.

The Ukraine, by Bedwin Sands ... 1.50
Ukraine, the Land and its People, by Stephen Rudnitsky ... 1.75

ПІДРУЧНИКИ ДЛЯ ОСЯГНЕННЯ ГОРОЖАНСТВА.

A New English System For New American Citizens, Part 1 ... 50
A New English System For New American Citizens, Part 2 ... 75
Beginner's Book, Ladies' Edition ... 60
Beginner's Book, Men's Edition ... 60

† РУССКАЯ БИБЛІОТЕКА.
Твори російських класиків.

Л. Н. Толстой, **Анна Каренина,** романъ въ восьми частяхъ, два тома, опр. ... 3.50
Ѳ. М. Достоевскій, **Братья Карамазовы,** романъ въ четырехъ частяхъ съ эпилогомъ, два тома, опр. ... 3.50
И. С. Тургеневъ, **Отцы и дѣти,** романъ въ XXVIII главахъ; **Наканунѣ,** романъ въ XXXV главахъ, опр. ... 1.75
М. Е. Салтыковъ, **Господа Головлевы,** опр. ... 1.75
И. А. Гончаровъ, **Обломовъ,** романъ въ четырехъ частяхъ, опр. ... 1.75
Ѳ. М. Достоевскій, **Преступленіе и наказаніе,** романъ въ шести частяхъ съ эпилогомъ, опр. 1.75
И. С. Тургеневъ, **Дымъ,** романъ въ XXVIII главахъ; **Дворянское гнѣздо,** романъ въ XLV главахъ съ эпилогомъ, опр. ... 1.75
А. П. Чеховъ, **Лишніе люди,** очерки и разсказы, опр. ... 1.75
Л. Н. Толстой, **Война и миръ,** романъ въ четырехъ томахъ ... 7.00
И. С. Тургеневъ, **Новь,** романъ въ XXXVIII главахъ; **Рудинъ,** романъ въ XII главахъ съ эпилогомъ, опр. ... 1.75
Л. Н. Толстой, **Такъ что же намъ дѣлать? О жизни,** опр. ... 1.75
А. П. Чеховъ **Житейская мелочь,** очерки и разсказы, опр. ... 1.75
И. С. Тургеневъ, **Записки охотника,** опр. ... 1.75
Л. Н. Толстой, **Царство Божіе внутри васъ,** христіанство не какъ мистическое ученіе, а какъ новое жизнепониманіе, опр. ... 1.75
Ѳ. М. Достоевскій, **Идіотъ,** романъ въ четырехъ частяхъ, два тома, опр. ... 3.50
Н. В. Гоголь, **Похожденія Чичикова или Мертвыя души,** поэма, опр. ... 1.75
А. П. Чеховъ, **Степь,** разсказы и повѣсти, опр. 1.75
И. С. Тургеневъ, **Андрей Колосовъ,** повѣсти и разсказы, опр. ... 1.75
А. П. Чеховъ, **Дуэль,** разсказы и повѣсти, опр. 1.75
И. С. Тургеневъ, **Затишье,** повѣсти и разсказы, опр. ... 1.75
Н. В. Гоголь, **Вечера на хуторѣ близъ Диканьки; Миргородъ,** опр. ... 1.75
Л. Н. Толстой, **Дѣтство, Отрочество, Юность,** повѣсти, опр. ... 1.75
Ѳ. М. Достоевскій, **Бѣсы,** романъ въ трехъ частяхъ, два тома, опр. ... 3.50
А. П. Чеховъ, **Черный монахъ,** разсказы и повѣсти, опр. ... 1.75
А. П. Чеховъ, **Мужики,** разсказы и повѣсти, опр. ... 1.75
И. С. Тургеневъ, **Вешнія воды,** повѣсти и разсказы, опр. ... 1.75
В. М. Гаршинъ, **Собраніе сочиненій,** опр. ... 1.75
И. С. Тургеневъ, **Пунинъ и Бабуринъ,** разсказы и стихотворенія, опр. ... 1.75
А. П. Чеховъ, **Драмы и комедіи,** опр. ... 1.75
И. С. Тургеневъ, **Сцены и комедіи,** опр. ... 1.75

ВКАЗІВКИ ДЛЯ ЗАМОВЛЯЮЧИХ КНИЖКИ. — Кождий замовляючий книжки повинен виписати виразно всі титули книжок, які йому подобались і обчислити загальну належитість за книжки. Гроші належить посилати через почтовий або експресовий моні-ордер. Адреса замовляючого мусить бути написана як найдокладнійше. Мешканці по малих місцевостях повинні при замовленню книжок посилати 10 центів на реджістер. За недоручені книжки коли замовляючий не прислав на реджістер 10 центів, книгарня не відповідає. — Замовлені книжки висилаємо відворотною почтою. Гроші належить посилати наперед.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ХОТЯТЬ ЗАНЯТИСЬ РОЗПРОДАЖИЮ КНИЖОК, ДАЄМО ЗНАЧНИЙ ОПУСТ.

Гроші належить посилати на почтовий або експресовий моні-ордер на імя, яке подаємо у повищій адресі.

„SVOBODA": 83 Grand Street. Jersey City. N. J.